

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

שם הקורס : סוגיות בגנטיקה והלכה

תש"פ

שם המרצה : בנימין דוד

מסלול/התמחות :

היקף שעות : 1 ש"ש

תוכן הקורס ומטרות הקורס/רציונל

1. הסטודנט ייחשף לדילמות אתיות והלכתיות בתחום הגנטיקה וההלכה
2. הסטודנט יכיר נושאים רפואיים הקשורים אל עולם ההלכה
3. הסטודנט יהיה מסוגל לחפש מאמרים מדעיים ומקורות בתחום רפואה והלכה
4. הסטודנט ילמד איך חכמי ישראל לדורי הדורות פירשו את המקורות הקדמונים על מנת למצוא פתרונות לבעיות מודרניות בתחום הרפואה
5. הסטודנט יכיר את הרבנים והחוקרים העוסקים בתחום רפואה והלכה
6. הסטודנט יתמודד ערכית עם דילמות הקשורות ל הגנטיקה וההלכה

ראשי פרקים/יחידות הוראה בקורס

1. יסודות הגנטיקה והתורשה
2. האם חז"ל הכירו את חוקי התורשה ?
3. בדיקת גנטיות לפני החתונה : מותר / חובה ?
4. האם מותר להסתיר לחתן/כלה בעיות רפואיות ?
5. מניעת הורשת מחלות גנטיות ע"י בדיקה גנטית טרום השרשה (PGD)
6. האם אדם שעלול להוליד ילד חולה מחויב במצוות פריה ורביה ?
7. שימוש בהפריית מבחנה על מנת לשפר תכונות האדם
8. בחירת מין העובר ע"י הפריית מבחנה
9. יחס היהדות לתורת הגזע
10. נושאים לאנשים הסובלים ממוגבלויות

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון : 08-9485662
פקס : 08-9485686
דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"ג אפרים
מיקוד 44814
טלפון : 03-9061301
פקס : 03-9061342
דוא"ל: dekan@orot.ac.il

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

חובות/דרישות הקורס

חובות הקורס:

2. מבחן בית עם חומר פתוח

3. השתתפות פעילה

דרכי התקשרות עם המרצה: david@puah.org.il

ביבליוגרפיה לפי נושאים:

(קריאת חובה מסומנת בכוכבית)

• יסודות הגנטיקה והתורשה

(* שוחט מוטי, החומר הגנטי וצורות הורשה, אתר אינטרנט גנופדיה: <http://genopedia.co.il> (נכון ל 01/08/12)

• האם חז"ל הכירו את חוקי התורשה ?

ספרות הלכתית:

זווין, שלמה יוסף, לאור ההלכה, הוצאת קול מבשר, ירושלים, שנת תשס"ד, עמ' רכד-רלא

ספרות מקצועית:

(* שטיינברג אברהם, אנציקלופדיה הלכתית רפואית, ערך תורשה, כרך ו', הוצאת מכון שלזינגר, ירושלים, תשנ"ט, עמ' 545-593

• בדיקת גנטיות לפני החתונה: מותר / חובה ?

ספרות הלכתית:

פיינשטיין משה, אגרות משה, אבן העזר חלק ד', סימן י
שטרנבוך משה, תשובות והנהגות, חלק ב', סימן תשלו
קליין משנה, משנה הלכות, חלק יב', סימן רסה

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון: 08-9485662
פקס: 08-9485686
דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"ג אפרים
מיקוד 44814
טלפון: 03-9061301
פקס: 03-9061342
דוא"ל: dekan@orot.ac.il

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

ספרות מקצועית:

משרד הבריאות, חוזר מנכ"ל : 34/2008, בדיקות סקירה באוכלוסייה לשם גילוי זוגות בסיכון ללידת ילדים עם מחלות גנטיות חמורות, ירושלים, כ' תמוז תשס"ח (23 יולי 2008)

• **האם מותר להסתיר לחתן/כלה נשאות גנטית ?**

ספרות הלכתית:

אברהם-סופר אברהם, נשמת אברהם, חלק ג' אבה"ז, סימן ב', עמ' כו'-כח'
אברהם-סופר אברהם, נשמת אברהם, ח"ה אה"ע, ס' ה' ס"ק ב'
קליין מנשה, שו"ת מנה הלכות, חלק יב', סימן רעח
זילברשטיין יצחק, גילוי מידע גנטי לחולה, ברכת אברהם, עמ' 314-307, ירושלים 2008
פינשטיין משה, אגרות משה, אבן העזר חלק ד', סימן עג'
וולדנברג אליעזר, ציץ אלעזר חל' טו', סימן ד'
אריאל יעקב, באוהלה של תורה, חלק א', עמ' 411-408

ספרות מקצועית:

(*) קטן יואל, קטן חנה, הסתרת מידע בשידוכים, תחומין כרך כה, הוצאת מכון צומת, עמ' 47-58
ויגודה מיכאל, חופש הביטוי וצנעת הפרט, עמדת ההלכה והחוק בסתירה שבין צנעת הפרט וחופש הביטוי, מתוך: פרשת בלק, תשס"ג, גיליון מס' 129, עורכים: אביעד הכהן, מיכאל ויגודה, מדינת ישראל משרד המשפטים המחלקה למשפט עברי; המרכז להוראת המשפט העברי ולימודו, מכללת "שערי משפט".

• **מניעת הורשת מחלות גנטיות ע"י בדיקה גנטית טרום השרשה PGD**

ספרות הלכתית:

וייס אשר זליג, מצוות פריה ורביה כשיש חשש שיוולדו תינוקות פגומים, ישורון, תשס"ט, עמ' תקצג-תקצד

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון: 08-9485662
פקס: 08-9485686
דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"נ אפרים
מיקוד 44814
טלפון: 03-9061301
פקס: 03-9061342
דוא"ל: dekan@orot.ac.il

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

זילברשטיין יצחק, עובר שהרופאים חוששים שיוולד בעל מום, הלכה ורפואה, חלק ב', ירושלים, תשמ"א, עמ' קו-קיג
אויערבך שלמה, מנחת שלמה, חלק א' סימן קג' אות א', ירושלים, תשס"ה

ספרות מקצועית:

שוחט מוטי, PGD, אתר אינטרנט גנופדיה <http://genopedia.co.il/index.php/PGD> (בכון ל 01/08/12)
(* שטיינברג אברהם, מעמד קדם עובר ותאי גזע בהלכה מתוך: פרשת נח, תשס"ד, גיליון מס' 142, עורכים: אביעד הכהן, מיכאל ויגודה, מדינת ישראל משרד המשפטים המחלקה למשפט עברי; המרכז להוראת המשפט העברי ולימודו, מכללת "שערי משפט").

• שימוש ב PGD על מנת לשפר תכונות האדם

ספרות הלכתית:

וינר יעקב, בעני תרפיה גנטית, ספר שושנת העמקים, עמ' רעא-רעד, הוצאת כולל הלכה ורפואה, בני ברק, תשס"ט
דייכובסקי שלמה, ברירת קדם עובר ומעמדם המשפטי, אסיא, עז-עח, עמ' 73-75, ירושלים תשס"ו

ספרות מקצועית:

רב מישל, סוגיות ביואתיות בנושא אבחון גנטי טרום השרשתי, הוצאה לאור: המועצה הלאומית לביואתיקה

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, 2008

• בחירת מין העובר

ספרות הלכתית:

זילברשטיין יצחק, ברירת עוברים להשתלה, ספר אסיא, חלק ח', עמ' 46-50, ירושלים 1995

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון: 08-9485662
פקס: 08-9485686
דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"ג אפרים
מיקוד 44814
טלפון: 03-9061301
פקס: 03-9061342
דוא"ל: dekan@orot.ac.il

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

ספרות מקצועית:

שטיינברג אברהם, בחירת מין העובר, אסיא, עז-עח, עמ' 86, ירושלים, תשס"ו
(*) שפרן יגאל, בחירת מין העובר, ברכת אברהם, עמ' 327-339, ירושלים, 2008
גרוסמן נועה, בחירת מין הילוד, רפואה ומשפט גיליון מס' 40 - יוני 2009

• **נשואים ופריה ורביה לבעלי צרכים מיוחדים**

ספרות הלכתית:

פיינשטיין משה, החילוק בין שוטה לפתי וחיוב מצוות ות"ת לפתי, קובץ תורני עם התורה,
מהדורא ב', חוברת ב', עמ' י-יב, תשמ"ב
בקשי דורון אליהו, בנין אב, חלק ד', סימן ו', תשע"ב
גולדברג זלמן נחמיה, נשואים לבעלי פיגור שכלי, תחומין, חלק ז', עמ' 231-248, מכון צומת, 1986

ספרות מקצועית:

(*) פירון שי, המעמד החוקי וההלכתי של נשואי זוגות עם מוגבלויות, אתר ישיבת הסדר פתח
תקווה <http://www.ypt.co.il/show.asp?id=30834>
ארנון לויתן, חיי נשואיו של אנשים מפגרים, מתוך אתר www.pigur.co.il

• **יחס היהדות לתורת הגזע**

ספרות הלכתית:

וויס יצחק, מנחת יצחק, חלק ג', סימן כו, ירושלים 1993
מונק רפאל, ספר בגדי שש, סימן טו, ירושלים תשל"ג

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון: 08-9485662
פקס: 08-9485686
דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"נ אפרים
מיקוד 44814
טלפון: 03-9061301
פקס: 03-9061342
דוא"ל: dekan@orot.ac.il